

ข่าวประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับประจำวันที ๒๒ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

มศว” วิจัยชีวิตผู้คนหลากหลายในซอยคาวบอย

หวังให้เข้าใจผู้หญิงอาชีพพิเศษส่วนใหญ่ส่งลูกเรียนมหา’ลัย

ผศ.จรรุภกร ขำเพชร อาจารย์ประจำสาขาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) เปิดเผยว่า มศว ได้ทำงานวิจัยด้วยการลงพื้นที่และทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้แนวคิดชีวิตประจำวันในการศึกษาชีวิตของผู้คนในซอยคาวบอย เรื่องชีวิตตะวันรุ่งและยามราตรีของผู้คนในซอยคาวบอย สุขุมวิท 23 เนื่องจาก มศว ประสานมิตรตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีความหลากหลายทางอาชีพ มหาวิทยาลัยจึงควรจะได้ศึกษา และทำความเข้าใจว่าการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันจะได้ไม่เกิดปัญหา ไม่เกิดการดูหมิ่น ดูแคลนกัน งานวิจัยจึงศึกษาการไม่หยุดนิ่งของซอยคาวบอยในการดำรงอยู่และความเสื่อมถอย ศึกษาวัฒนธรรมของผู้คนในซอยคาวบอยที่อาศัยอยู่ทุกวันนี้ โดยเริ่มศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนซอยคาวบอย ที่ตั้งอยู่ระหว่างซอยสุขุมวิท 21 และสุขุมวิท 23 ซึ่งในความเป็นจริงควรจะเรียกตรอกคาวบอยถึงจะถูกต้อง เพราะเป็นการเชื่อมระหว่างซอยสุขุมวิท 2 ซอยเข้าด้วยกัน

พื้นที่บริเวณซอยคาวบอยมีผู้คนที่เป็นคนชายขอบ (Marginal people) ที่ต้องอพยพย้ายจากภูมิลำเนาเดิม ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเพื่อเข้ามาประกอบอาชีพในซอยคาวบอย ซึ่งได้แก่หญิงอาชีพพิเศษ เด็กครึ่ง พ่อค้าแม่ค้า เด็กเสิร์ฟ จักรยานยนต์รับจ้าง ดังนั้นการที่พื้นที่ซอยคาวบอยมีกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาประกอบอาชีพหลากหลาย ทุกคนต่างมีทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้พื้นที่ซอยคาวบอยมีการผสมผสานวัฒนธรรมต่างๆ มากมายจากทั้งผู้ที่เข้ามาทำงาน และยักรวมถึงวัฒนธรรมจากผู้ที่ใช้บริการในซอย พื้นที่ซอยคาวบอยจึงมีได้หมายถึงอาณาเขตบริเวณทางภูมิศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นเพียงซอยที่เชื่อมระหว่างถนนอโศกกับซอยสุขุมวิท 21 เท่านั้น

ในช่วงสงครามเวียดนามเป็นระยะเวลาที่ย่านสุขุมวิท มีการพัฒนากิจกรรมด้านพาณิชย์และบริการขึ้นอย่างสูง เนื่องจากมีทหารอเมริกันเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยหลายแห่ง เมื่อมีการพักผ่อนก็เดินทางเข้ามาเช่าที่พักอยู่แถวสุขุมวิทเป็นส่วนใหญ่ เพราะสะดวกสบายในการเดินทาง มีโรงแรมและบ้านพักบริการในระดับราคาที่หลากหลาย ดังนั้นจึงเกิดสถานบริการ ไนท์คลับ บาร์และร้านอาหารขึ้นในบริเวณตอนต้นของย่านสุขุมวิท บริเวณซอยนานาไปจนถึงแยกอโศกเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติที่ได้ยินชื่อเสียงของบริเวณนี้ ซึ่งรวมถึงซอยคาวบอยด้วย

ซอยคาวบอยตั้งชื่อตามทหารอากาศอเมริกันที่เกษียณ ชื่อ ว่า T.G “COWBOY” EDWARDS ซึ่งได้เปิดกิจการบาร์แห่งแรกของซอยนี้ในปี พ.ศ.2520 EDWARDS เป็นชาวอเมริกันผิวดำ เขาได้ชื่อเล่นว่าคาวบอยมาจากการที่เขาใส่หมวกคาวบอยเป็นประจำ และผู้คนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในซอยคาวบอยรุ่นแรกๆ จะมาเปิดร้านขายของชำ ร้านตัดเสื้อผ้า ร้านเสริมสวย และเป็นที่อยู่อาศัย ต่อมาประมาณปี 2519-2520 มีการเปิดบาร์ชื่อ โกลด์ เลเบิล เจ้าของเป็นคนเชื้อชาติแขกแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อมา EDWARDS และชาวต่างชาติผิวดำมาเปิดบาร์ชื่อ “คาวบอย” ขึ้น หลังจากนั้นก็มี การเปลี่ยนจากบ้านที่อยู่อาศัยมาเป็นกิจการบาร์จนถึงปัจจุบัน และอะโกโก้บาร์กลายเป็นธุรกิจหลักของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยมีร้านขายของชำ ร้านตัดผมที่เปิดมาตั้งแต่เริ่มเหลืออยู่เพียง 2-3 แห่งเท่านั้น

เมื่อพูดถึงซอยคาวบอยนั้นจะเป็นซอยเล็กๆ มีความยาวประมาณ 500 เมตรตัดผ่านระหว่างสุขุมวิท 23 และถนนอโศก (ซอยสุขุมวิท 21 เดิม) ตัวตึกของอาคารที่ให้บริการเป็นอาคารพาณิชย์ขนาด 3 ชั้น จำนวน 50 ห้อง แถวละ 25 ห้องหันหน้าเข้าหากัน ตรงกลางเป็นถนน บริเวณซอยคาวบอยเป็นแหล่งสถานเริงรมย์ที่เปิดเป็นประจำทุกวันเริ่มตั้งแต่เวลา 18.00-02.00 น. ของวันใหม่ มีสถานบริการประมาณ 30 แห่ง พนักงานส่วนใหญ่มาจากภาคอีสานใต้ มีอายุประมาณ 18-40 ปี มีจำนวนประมาณ 300-500 คน อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีทองหล่อ ซึ่งได้จัดให้มีสายตรวจผ่านไปในพื้นที่เป็นประจำและยังมีตำรวจท้องที่ในเครื่องแบบหรือนอกเครื่องแบบมาประจำการอยู่ ลูกค้ำที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตกผิวขาว อย่างประเทศออสเตรเลีย ฮอลแลนด์ เยอรมนี อเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี

และแขกบางส่วนเป็นชาวเอเชีย อย่างญี่ปุ่น เกาหลี มีทั้งที่อาศัยอยู่ในละแวกสุขุมวิท ซึ่งอาจจะมาดื่มเป็นประจำทุกวันหรือทุกอาทิตย์ หรือนักธุรกิจที่ผ่านเข้ามาทำธุรกิจ หรืออาจจะเป็นเจ้าของที่ซึ่งย้ายมาประจำในประเทศไทย ซึ่งลูกค้ำเหล่านี้จะมาพักในประเทศไทยเป็นเวลา 2-3 วัน หรืออาจยาวนานหลายเดือน ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก เจ้าของสถานบริการส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตก โดยมีภรรยาซึ่งเป็นชาวไทยทำหน้าที่ช่วยดูแลร้าน และดำเนินการจดทะเบียน

ตลอดจนสัญญาต่างๆ ให้ เจ้าของสถานบริการที่เป็นคนไทยมีอยู่บ้าง ส่วนใหญ่ภรรยาที่เป็นเจ้าของหรือฝรั่งที่เป็นเจ้าของมักจะเป็นผู้ที่เคยอยู่ในแวดวงสถานบริการมาก่อน เจ้าของเองมักจะเป็นคนที่ชอบเที่ยวสถานบริการแบบนี้

ผศ.จาวรธรณ กล่าวอีกว่า การจะทำงานบาร์ในซอยคาวบอยนั้น ไม่ใช่ใครจะเดินเข้ามาสมัครก็ได้ หากแต่จะอาศัยความเป็นเครือข่ายเพื่อนพ้องน้องพี่ในท้องถิ่นของตัวเองแนะนำกันมา โดยในบาร์แต่ละแห่งจะมีผู้จัดการร้าน ที่เราเรียกกันว่า มาม่าซัง ซึ่งต้องมีประสบการณ์ในการทำงานบาร์มานานเป็น 10 ปี ถึงจะขึ้นสู่ตำแหน่งมาม่าซังได้ และต้องรู้จักและสนิทกับเจ้าของร้านเขาถึงจะไว้ใจให้ช่วยดูแลร้านให้ โดยแบ่งหน้าที่เป็นผู้จัดการร้าน, รองผู้จัดการร้าน, พนักงานเดิน, พนักงานเสิร์ฟ และล้างจาน พนักงานบาร์เหล่า การด์ที่อยู่ด้านหน้า แม่บ้าน ซึ่งทุกคนจะรู้หน้าที่ของตัวเอง กฎระเบียบของร้านที่ถือเป็นกฎเหล็กนั่นก็คือ ร้านเปิด 1 ทุ่ม ปิดตี 2 ใครมาไม่ทันตัดนาทีละ 2 บาท หรืออาจจะมากกว่านั้นในบางร้าน

ถึงตอนนี้ผ่านวันวาเลนไทน์มาแล้วไม่กี่วันเพิ่งจะมีเด็กใหม่เข้ามา อายุประมาณ 14-15 ปี ซึ่งพ่อแม่ของเด็กจะนำมาฝากกับมาม่าซัง เพราะเป็นคนพื้นเพเดียวกันนำมาฝากที่ร้านเพราะพ่อแม่เด็กจะให้เหตุผลกับมาม่าซังว่าไหนๆ เด็กก็เสียตัวไปแล้วอยู่บ้านก็ไม่ได้ทำอะไร ให้มาทำงานแบบนี้ยังได้เงินกลับมา แต่หากมีผู้ประสงค์จะเข้ามาทำงานและเดินเข้ามาสมัครเองจะไม่มีใครรับ เพราะทางร้านไม่แน่ใจว่าจะอยู่ได้นานหรือไม่ บางคืนอยู่ร้านโน้น บางคืนไปอยู่อีกร้าน หรือถ้ามีบุคลิกลักษณะภายนอกที่มีรอยแผลเป็น รอยกรีด รอยสักตามตัว จะไม่ค่อยรับเข้าทำงาน เพราะสันนิษฐานว่าอาจติดยาเสพติดหรือดูจากลักษณะนิสัย แต่ถ้าเด็กในร้านติดยา ส่วนใหญ่จะติดจากแขกชาวต่างประเทศที่ให้ลอง และหากเป็นพนักงานเก่าทางร้านจะส่งไปบำบัดที่โรงพยาบาลปทุมธานีโดยออกค่าใช้จ่ายให้

หน้าที่ของมาม่าซังจะต้องอบรมพนักงาน โดยมีการประชุมทุกเดือน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นการลักขโมย และพฤติกรรมของเด็กที่ไม่เชื่อฟัง การลักขโมยเนื่องจากเด็กออกไปข้างนอกกับแขก แขกให้เงินพิเศษมาและยังไม่ได้ส่งกลับบ้าน นอกจากนี้โทรศัพท์มือถือจะหายเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุที่ต้องนอนพักรวมกัน ทำให้ไม่มีพื้นที่ในการรักษาสมบัติส่วนตัวได้มิดชิด การอบรมเด็กในร้าน มาม่าซังจะสอนเด็กให้รักตนเอง เพราะการทำงานลักษณะนี้ไม่ยั่งยืน ถ้าเก็บเงินทองได้มาก ก็แนะนำให้ไปเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจจะได้แต่งงานกับฝรั่ง หรือสื่อสารกันได้มากกว่านี้ และยังแนะนำให้ไปสักตามตัวจะไม่เหมาะและไม่น่ายกย่อง

ประเด็นสำคัญที่สอนกันอยู่บ่อยๆ คือการดูแลสุขภาพตัวเอง การออกไปข้างนอกกับแขกต้องระวังตัวให้มาก เพราะไม่รู้ว่าใครดีหรือไม่ดี หากเจอพวกวิตถารให้รีบหนีเอาชีวิตรอดออกมาก่อน หากต้องไปโรงแรมกับแขกไกลๆ ไม่มีใครไปช่วยดูแลได้ฉะนั้นต้องรู้จักระมัดระวังตัว โดยทางร้านจะไม่รับคนไทยไม่รับชาวอาหรับ (แขก) เพราะกลัวคนตัวแรงจะไปรบกวนแขกคนอื่น ๆ ส่วนนักท่องเที่ยวที่เมาก็จะไม่อนุญาตให้เข้าข้างในร้าน ในช่วงที่ยังไม่ตีึกมากหรือหัวค่ำพนักงานเดินจะยังใส่เสื้อผ้า แต่ประมาณ 21.30 น. เป็นต้นไป พนักงานเดินจะถอดเสื้อและไม่สวมอะไรเลย จะสวมเพียงรองเท้าบูทส้นสูงเท่านั้น เดินให้คุณเป็นศิลปะ การดูแขกเข้าร้านจึงมีความสำคัญมาก นอกจากนี้ชาวตะวันตกที่เป็นผู้ใหญ่จะชอบสาวใหญ่ในวัย 35-50 ปี ส่วนเด็กวัยรุ่นชาวตะวันตกจะไม่นิยม เพราะเขามองว่าเหมือนลูก แต่หากเป็นแขกชาวตะวันตกที่ยังไม่มีครอบครัวก็อาจจะใช้บริการสาววัยรุ่นบ้าง ซึ่งบางคนยังอยู่ในวัยเรียนและบางคนก็ยังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย เท่าที่ได้คุยบางคนส่งตัวเองเรียนและถ้าเรียนจบก็จะไม่เข้าสู่อาชีพนี้อีก แต่บางคนเป็นพนักงานของร้านและชาวต่างประเทศซื้อไปเป็นภรรยา ซึ่งเขาจะเรียกกันว่าไปเป็นมาดาม ซึ่งต้องซื้อตัวกับทางร้านและอาจจะไปอยู่กับชาวต่างชาติประมาณ 3-4 ปี สุดท้ายก็อยู่กันไม่ได้ บางคนก็ต้องกลับมาทำงานรับแขกเหมือนเดิมแม้อายุจะมากขึ้นก็ตาม

“งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการให้คนส่วนใหญ่มองเห็นความเป็นคนของผู้หญิงที่ทำงานในยามค่ำคืน เมื่อไหร่ที่เรารู้จักรักตัวเอง เราก็ควรจะเข้าใจและรักคนอื่นได้ด้วย ไม่ว่าจะเขาจะทำงานชนิดไหน หรือมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร นอกเหนือจากการเรียนรู้ชีวิตและทำความเข้าใจพวกเขาแล้ว จะทำให้เห็นว่าโลกมันกว้างกว่าที่เราเป็นอยู่มาก นอกจากโลกในมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีโลกของผู้อื่นที่อยู่รายล้อมรอบมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้อยากให้แนวทางการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยได้ลงไปสู่ผู้หญิงกลุ่มนี้ด้วย เพราะพื้นที่ชอยควาบอยก็อยู่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัย หากเราให้บริการวิชาการแก่ผู้หญิงกลุ่มนี้ในเรื่องการเก็บออมเงิน การฝึกภาษาอังกฤษ ให้รู้ทักษะชีวิต การรู้เท่าทันการป้องกันตัวเอง จะทำให้เขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แม้เขาจะเป็นเพียงผู้หญิงหาเงินแต่ในอีกสถานะหนึ่งเขาเป็นแม่ เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นลูก งานวิจัยอยากจะทำมุมมองและเข้าใจผู้หญิงกลุ่มนี้ อย่าไปติดกรอบเดิมๆ ว่าผู้หญิงกลุ่มนี้ไม่ดี ทำไม่ทำงานที่ดีกว่านี้ หากเลือกได้และมีโอกาส เชื่อว่าคงจะไม่เลือกมาอยู่จุดนี้ ผู้หญิงที่ทำงานในชอยควาบอยที่มีสถานภาพเป็นแม่ส่วนใหญ่จะส่งลูกเรียนแทบทุกคน และลูกก็จะเรียนในระดับอุดมศึกษา เพียงเพราะอยากเห็นชีวิตของลูกดีกว่าและมีโอกาสที่ดีกว่าตัวเองด้วย”